

Advies over de programmadedcreten bij begrotingsaanpassing 2019 en begrotingsopmaak 2020

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Advies op vraag van Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed

Uitgebracht door de Algemene Raad op 4 november 2019 met 33 stemmen vóór en 1 onthouding met een schriftelijke procedure

Vorbereiding: werkgroep Beleidsnota-Programmadedcreet op 25 oktober 2019 onder voorzitterschap van Mia Douterlungne

Dossierbeheerder: Filip De Bruyne

1 Situering

1.1 Een advies over programmadecreten in relatie met de globale financiering van het onderwijs

De Vlor geeft advies bij de maatregelen die worden ingevoerd door de programmadecreten bij begrotingsaanpassing 2019 en begrotingsopmaak 2020. Deze maatregelen maken deel uit van een groter geheel aan budgettaire maatregelen voor de begrotingsjaren 2019 en 2020. Een uitspraak over dit groter geheel is hier niet aan de orde. De raad spreekt zich in de punten 2 en 3 van dit advies dan ook enkel uit over de maatregelen uit de twee programmadecreten die betrekking hebben op onderwijs.

De Vlor wil echter voorafgaand aan het specifieke advies herinneren aan het pleidooi uit het memorandum om te komen tot een ambitieuze financiering voor het onderwijs, zowel op het vlak van werking, omkadering als in infrastructuur.¹ Het regeerakkoord schiept terechte verwachtingen binnen het onderwijsveld op het vlak van onderwijsinfrastructuur en waardering van de leerkracht (omkadering). Er is ook een bijkomende financiële inspanning in het vooruitzicht gesteld voor de versterking van het basisonderwijs. De Vlor kijkt belangstellend uit naar de wijze waarop deze verwachtingen zullen worden ingelost.

Binnen de beperkte focus die de raad nu heeft, stelt hij vast dat de programmadecreten 2019 en 2020 anticiperen op de nieuwe beleidslijnen en hiertoe verschuivingen regelen binnen de begroting voor het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Er is momenteel onvoldoende perspectief op extra inspanningen voor onderwijs als geheel.

1.2 Het is nodig om op termijn een globaal financieringsplan uit te werken

Het memorandum van de Vlor moedigde de regering aan om een globaal financieringsplan uit te werken dat betrekking heeft op alle aspecten en alle sectoren van het onderwijs. En dit gebaseerd op een behoeftenstudie en een strategisch financieringsplan dat diverse kanalen voor publieke middelen exploreert (met inbegrip van Europese middelen).

De raad zou het waarderen om over het globale plan voor financiering van onderwijs in overleg te kunnen gaan met de minister. De raad is ook benieuwd naar de samenhang tussen de maatregelen die nu worden voorgesteld en de impact van de begrotingsaanpassing in het voorjaar 2020.

2 Advies bij het programmadecreet tot begeleiding van de begrotingsaanpassing 2019

Het programmadecreet bij de aanpassing van de begroting 2019 is beperkt qua opzet. Er worden financiële injecties gegeven aan het secundair onderwijs: 171.285 euro voor het lerarenplatform en 5 miljoen euro bijkomend voor technische uitrusting ten opzichte van begrotingsopmaak 2019. De Vlor waardeert dat hiermee enkele pijnpunten worden weggewerkt.

¹ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Memorandum voor de nieuwe Vlaamse Regering](#), 29 november 2018.

Maar in samenhang met de maatregelen voor de begroting 2020 (zie punt hieronder) blijft dit een beperkte financiële injectie die de impact van bezuinigingen op de werkingsmiddelen van het secundair onderwijs geenszins compenseert.

3 Advies over het programmadecreet bij begrotingsopmaak 2020

Het programmadecreet voor 2020 stelt een generieke besparingsmaatregel voorop en legt aan meerdere onderwijsactoren en sectoren een besparing op van 6% van de werkingsmiddelen of subsidies. Daarnaast wordt ook 40% van de werkingsmiddelen voor het secundair onderwijs en deeltijds kunstonderwijs niet geïndexeerd, en dat voor vijf opeenvolgende jaren.

Dit heeft een ernstige impact op de werking van onderwijsinstellingen en ondersteunende diensten die noodzakelijk zijn voor de uitrol van beleidsdoelen uit het regeerakkoord.

De raad waardeert dat het basisonderwijs niet onder deze maatregelen valt. Dit is coherent met één van de beleidsopties uit het regeerakkoord.

De Vlor stelt evenwel vast dat niet alle andere onderwijsactoren en sectoren gelijk behandeld worden. Sommige onderwijssectoren zijn het voorwerp van zowel generieke als punctuele besparingsmaatregelen. Andere moeten enkel de generieke besparingsmaatregelen opbrengen. Tot slot zijn er onderwijssectoren waar niet of heel beperkt bespaard wordt.

Voor de Vlor blijft het onduidelijk welke criteria de Vlaamse Regering gebruikt om te bepalen of besparingsmaatregelen al dan niet van toepassing zijn op een onderwijssector. Daarover is er geen motivering terug te vinden in de memorie van toelichting. De raad vraagt om de achterliggende visie te verduidelijken in de beleidsnota.

In het algemeen kan de Vlor stellen dat de onderwijsinstellingen de voorbije tien jaar geconfronteerd werden met steeds verder krimpende werkingsbudgetten. Daardoor hebben ze nauwelijks budgettaire ruimte om lokaal te investeren in beleidsdoelstellingen die de overheid wil uitrollen (professionalisering leraren, vernieuwing onderwijsinfrastructuur en didactisch materiaal). In die zin is de beperking van de werkingsmiddelen een rem op de uitrol van andere beleidsopties uit het regeerakkoord.

De raad is ook bezorgd over het feit dat deze bezuinigingen op werkingsmiddelen diverse verworvenheden van recente onderwijsdecreten nu al weer afbouwen. De betrokken onderwijssectoren en instellingen hebben zo geen kans om de hervormingen uit de vorige legislatuur te realiseren.

Mia Douterlungne
administrateur-generaal

Ann Verreth
voorzitter